

Verslag Bijeenkomst Schadelijke Praktijken

Georganiseerd door Netwerk VN-Vrouwenverdrag en Defence for Children

Datum: 7 November 2025 | Tijd: 13.30–16.45 uur

Inhoudsopgave

1. **Welkom & Introductie** (Marjan Wijers)
 2. **Juridische Context** (Petra Snelders)
 3. **Kloof tussen beleid en praktijk**
 - Kinderrechten en schadelijke praktijken (Chantal Kuipers)
 - Preventieve beschermingsbevelen (Annemarie Middelburg)
 - Femicide en schadelijke praktijken (Paula van den Boom)
 4. **Discussie/vragen vanuit de zaal**
 5. **Thematafels** – Preventie, vroegsignalering, bescherming, samenwerking
 6. **Conclusie**
-

Welkom & Introductie

Door Marjan Wijers, Netwerk VN-Vrouwenverdrag

De centrale insteek van de bijeenkomst is een constructieve discussie over de gezamenlijke algemene aanbevelingen GR 31 en GR 18 van het CEDAW- en Kinderrechtencomité (2014). Deze aanbevelingen schetsen een mensenrechtelijk kader voor de aanpak van schadelijke praktijken, waaronder o.a. vrouwelijke genitale verminking, gedwongen huwelijken, kindhuwelijken, huwelijkse gevangenschap en eengerelateerd geweld. Zij vormen daarmee een belangrijk referentiepunt voor maatschappelijke organisaties in hun dialoog met de Nederlandse overheid.

Dagvoorzitter Marjan Wijers benadrukt in haar introductie drie kernpunten.

Ten eerste wijst zij erop dat schadelijke praktijken een universeel fenomeen zijn. Ze worden ten onrechte vooral geassocieerd met migrantengemeenschappen, terwijl ze ook in de dominante Nederlandse context voorkomen, zoals bij onnodige medische ingrepen bij intersekse kinderen, de (tot 2014 verplichte) sterilisatie van trans-personen, en femicide – inmiddels erkend als een schadelijke praktijk. Dit alles speelt zich af tegen een achtergrond waarin seksuele en reproductieve rechten wereldwijd onder druk staan, ook in Nederland zoals blijkt uit de recente aanvallen op de *Week van de Lentekriebels* van Rutgers.

Ten tweede benoemt zij het belang van een sterke preventieve aanpak. Preventie vraagt om vroegtijdige signalering, goede voorlichting, het versterken van de positie van vrouwen, meisjes en kinderen, en het aanpakken van de sociale normen die schadelijke praktijken in stand houden.

Ten derde benadrukt Wijers dat elke vorm van schadelijke praktijken een specifieke aanpak vergt, maar dat er duidelijke onderliggende patronen en oorzaken zijn die om een samenhangende benadering vragen.

Vanuit deze invalshoek richt de bijeenkomst zich op schadelijke praktijken als verzamelbegrip. Besproken wordt welke punten ngo's via schaduwrapportages hebben ingebracht, welke aanbevelingen de internationale comités daarop hebben geformuleerd en wat de Nederlandse overheid hiermee heeft gedaan of nagelaten.

Juridische Context Internationale verdragen, Nederlands beleid en aanbevelingen van toezichthoudende comités en ngo-schaduwrapportages voor een effectieve aanpak/

Door Petra Snelders, Netwerk VN-Vrouwenverdrag

Internationale verplichtingen

De verplichtingen van Nederland onder het VN-Vrouwenverdrag (CEDAW) en het Kinderrechtenverdrag (CRC) vormen een belangrijke basis voor de aanpak van schadelijke praktijken. Internationale comités formuleren aanbevelingen die waardevol zijn voor maatschappelijke organisaties om richting de overheid effectieve beleidsverandering te bepleiten.

Rapportagecyclus

Nederland rapporteert periodiek aan toezichthoudende comités over de stand van zaken rond mensenrechten in het land, zowel ten aanzien van het waarborgen als het verbeteren daarvan. Dit gebeurt onder meer via rapportages aan het *VN-Comité inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen* (CEDAW) en het *VN-Comité inzake de rechten van het kind* (CRC). Ngo's leveren daarnaast schaduwrapportages aan met ervaringen van het maatschappelijk veld met het beleid van de overheid. Het VN-Vrouwenverdrag kent een monitoringscyclus van vier jaar, het Kinderrechtenverdrag van vijf jaar.

De huidige CEDAW-cyclus heeft vertraging opgelopen, onder meer door COVID-19, uitstel vanuit de overheid en bezuinigingen bij het CEDAW-secretariaat. De cyclus is gestart in 2021 en wordt naar verwachting in februari 2026 afgerond met de Constructive Dialogue tussen Nederland het toezichthoudende comité, waarna de afsluitende observaties en aanbevelingen volgen. De meest recente CRC-cyclus is afgesloten met de bijbehorende Concluding Observations and Recommendations op 9 maart 2022.

Wat wordt verstaan onder schadelijke praktijken?

Schadelijke praktijken omvatten onder meer vrouwelijke genitale verminking, kind- en gedwongen huwelijken, polygamie en eengerelateerd geweld. Dergelijke praktijken wortelen doorgaans in stereotype opvattingen over de rollen van mannen en vrouwen, ongelijke machtsverhoudingen en bredere patriarchale structuren die door deze praktijken in stand

worden gehouden. Ze functioneren vaak als een vorm van gendergerelateerd geweld dat expliciet of impliciet sociaal-cultureel wordt verantwoord.

De gevolgen voor slachtoffers kunnen zowel direct als langdurig zijn: van ernstig fysiek, psychisch of seksueel letsel tot aanzienlijke beperkingen in gezondheid, onderwijs, maatschappelijke participatie en economische zelfstandigheid. Bovendien leidt het doorgeven van deze normen en praktijken binnen gezinnen en gemeenschappen tot een intergenerationele overdracht van geweld, waardoor schadelijke patronen blijven voortbestaan.

In 2019 zijn de definities van schadelijke praktijken in GR31/GC18 verbreed. Er wordt sindsdien ook verwezen naar praktijken zoals borst-ironing, bepaalde lichaamsmodificaties en eetstoornissen die door sociale normen worden gedreven. Daarnaast is er meer aandacht gekomen voor de rol van digitale technologie en de invloed van klimaatverandering, is de nadruk op intersectionaliteit en preventie versterkt, en is nogmaals expliciet vastgelegd dat cultuur, religie of traditie nooit een rechtvaardiging mogen vormen voor schendingen van mensenrechten.

CEDAW heeft Nederland vervolgens een aantal specifieke aanbevelingen gedaan. Zo wordt gevraagd om een alomvattende strategie tegen genderstereotypen te ontwikkelen, systematische data over schadelijke praktijken te verzamelen, en per direct een einde te maken aan non-consensuele, niet-medische behandelingen van intersekse kinderen—een dossier dat al jarenlang blijft liggen. De aanbevelingen van het CRC zal Chantal Kuipers van Defence for Children hierna toelichten.

Beleid in Nederland

Het Nederlandse beleid heeft zich van origine vooral op vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken gericht, waardoor een brede, samenhangende aanpak tegen schadelijke praktijken uitblijft. Het huidige *Meerjarenplan Zelfbeschikking* (sinds 2024) bevat diverse actielijnen, maar is nog altijd sterk gericht op specifieke groepen zoals migranten en religieuze minderheden. Daardoor ontstaat niet alleen stigmatisering van bepaalde gemeenschappen, maar blijft vergelijkbare problematiek onder witte doelgroepen onzichtbaar en buiten beeld van beleid.

Ngo's signaleren bij het huidige beleid een aantal hardnekkige knelpunten. Naast bepaalde doelgroepen en vormen van geweld, blijft de onderlinge samenhang tussen verschillende soorten geweld tegen vrouwen en meisjes onderbelicht. Daarnaast is er onvoldoende aandacht voor intersectionaliteit. Tot slot maken ngo's zich grote zorgen over de verblijfsrechtelijke afhankelijkheid van vrouwen, die hen extra kwetsbaar maakt voor misbruik en geweld. Er is dus een dringende noodzaak voor een coherenter, effectiever en niet-stigmatiserend beleid dat alle groepen in de samenleving omvat.

Kloof tussen beleid en praktijk

1) Schadelijke praktijken vanuit het Kinderrechtenverdrag

Door Chantal Kuipers, Defence for Children International

Voor kinderen geldt een expliciete verplichting om schadelijke praktijken te voorkomen (art. 24 lid 3 VN-Kinderrechtenverdrag). Veel voorkomende schadelijke praktijken tegen kinderen zijn

o.a.: lijfstraffen, vrouwelijke genitale verminking, vernederende rituelen, gedwongen huwelijken, eengerelateerd geweld, en ingrepen als *uvulectomie* of tandextracties zonder medische noodzaak. Hoewel meisjes vaker slachtoffer zijn, worden ook jongens getroffen.

Bij vrouwelijke genitale verminking worden talloze rechten (o.a. art. 19 en art. 24 en art. 37 van het Kinderrechtenverdrag) geschonden, maar minimaal 230 miljoen vrouwen en meisjes die nu leven hebben het ondergaan. Het toezichthoudende comité van CRC beschouwt een reëel en hoog risico op vrouwelijke genitale verminking in het land van herkomst als een vorm van kindspecifieke vervolging en daarmee voldoende grond voor het toekennen van een vluchtelingenstatus. In de Nederlandse praktijk vergt de IND echter van meisjes dat zij met doktersverklaring aantonen *nog niet* besneden te zijn willen zij hier als vluchteling erkend worden. Ook is de bewijslast om aan te tonen dat meisjes in het land van herkomst onvoldoende bescherming krijgen hoog. De migratiehulpdesk van Defence For Children Nederland ondersteunt potentiële slachtoffers bij het leveren van deze bewijsvoering en bij het aanvragen van bescherming.

Aanbevelingen van het Kinderrechtencomité (CRC) aan Nederland

Het Kinderrechtencomité heeft verschillende aanbevelingen aan de Nederlandse overheid gedaan. Een belangrijk aandachtspunt betreft de nog steeds voorkomende onnodige medische ingrepen bij intersekse kinderen. Het Comité benadrukt dat dergelijke ingrepen, wanneer er geen medische noodzaak is, moeten worden verboden zolang ze veilig kunnen worden uitgesteld totdat kinderen oud genoeg zijn om zelf geïnformeerde toestemming te geven. Voor kinderen die deze ingrepen toch hebben moeten ondergaan, vindt het Comité dat de overheid passende herstelbehandelingen dient te bieden, aangevuld met sociale, medische en psychologische ondersteuning.

Nederland heeft deze aanbevelingen echter nog niet volledig opgevolgd. Hoewel er sinds juli 2025 een motie klaarligt voor een wettelijk verbod op onnodige medische ingrepen bij intersekse kinderen, is deze wetgeving nog niet daadwerkelijk ingevoerd.

Een tweede thema waarop het Kinderrechtencomité Nederland aanspreekt, is het gebruik van isolatie binnen de gesloten jeugdhulp. Het Comité stelt dat isolatie en andere vormen van vrijheidsbeperking nooit als disciplinaire maatregel mogen worden toegepast in instellingen voor geestelijke gezondheidszorg of alternatieve zorg.

Nederland heeft begin 2024 een stap gezet met de invoering van de *Wet Rechtspositie Gesloten Jeugdhulp*, waarin isolatie, behalve in acute noodsituaties, wettelijk wordt verboden. In de praktijk blijkt vooruitgang echter minimaal: door grote financiële tekorten binnen de jeugdhulp is de wet nauwelijks uitgevoerd. De staatssecretaris heeft inmiddels zelfs laten weten dat de overheid overweegt de wet weer ongedaan te maken. Daarmee staat de bescherming die met de nieuwe wet beoogd was opnieuw onder druk.

2) Preventieve beschermingsbevelen

Door Annemarie Middelburg, Right to Rise

Annemarie Middelburg presenteert haar onderzoek *Over Grenzen. Een rechtsvergelijkend onderzoek naar preventieve beschermingsbevelen bij huwelijksdwang, achterlating en vrouwelijke genitale verminking* toegelicht. Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, met als doel te verkennen in hoeverre preventieve beschermingsbevelen, zoals die worden toegepast in andere landen, kunnen bijdragen aan de Nederlandse praktijk. Ten tijde van de bijeenkomst is er nog geen beleidsreactie op het onderzoek.¹

Huidige beschermingsinstrumenten in Nederland

In Nederland geldt een strikt onderscheid tussen kinderbeschermingsmaatregelen en beschermingsmaatregelen voor volwassenen. Voor kinderen zijn onder andere ondertoezichtstelling, machtiging uithuisplaatsing, voogdijmaatregelen en de schriftelijke aanwijzing beschikbaar. Voor volwassenen bestaan straatverboden, contactverboden, locatieverboden en gebiedsverboden. Bij een risico op huwelijksdwang achterlating en vrouwelijke genitale verminking worden deze beschermingsmaatregelen zelden ingezet. Als ze worden ingezet, gaat het om een kinderbeschermingsmaatregel. Dit is vaak niet uit onwil, maar omdat er allerlei knelpunten zijn waardoor deze niet ingezet kunnen worden.

Structurele knelpunten in Nederland:

De huidige aanpak van huwelijksdwang, achterlating en vrouwelijke genitale verminking in Nederland kent verschillende structurele knelpunten. Zo worden potentiële slachtoffers vaak niet of te laat in beeld gebracht, doordat signalen niet tijdig worden herkend of opgepakt. Zelfs wanneer professionals wél signalen herkennen, ervaren zij regelmatig handelingsverlegenheid: het bespreekbaar maken van vermoedens is ingewikkeld, of er ontbreekt simpelweg de tijd om zorgvuldig te handelen. Wanneer een risicobeoordeling wél plaatsvindt, blijkt deze in de praktijk vaak ongedegen. Tijdsdruk, paniekreacties en gebrek aan specialistische kennis kunnen leiden tot onnauwkeurige taxaties, waardoor risico's worden onderschat of maatregelen onvoldoende worden afgestemd op de situatie.

Verder zijn er belangrijke juridische knelpunten. Er is een duidelijke behoefte aan specifieke instrumenten voor preventieve bescherming, terwijl bestaande maatregelen vaak ontoereikend zijn, vooral voor volwassenen. Daarnaast worden Nederlandse rechterlijke uitspraken in het buitenland vaak niet erkend, wat internationale bescherming bemoeilijkt. Ook is er meer druk nodig op potentiële daders om de naleving van beschermingsmaatregelen te waarborgen, en blijft de balans tussen de bescherming van minderjarigen en volwassenen kwetsbaar.

Wat de aard van de problematiek betreft, zijn veel beschermingsmaatregelen tijdelijk, terwijl risico's voor slachtoffers vaak aanhouden. Bovendien speelt groepsdruk een belangrijke rol: bij huwelijksdwang, achterlating en vrouwelijke genitale verminking zijn vaak hele families of gemeenschappen betrokken, waardoor het opleggen van een bevel aan één persoon vaak onvoldoende bescherming biedt.

¹ Op 18 december (na de bijeenkomst) is een beleidsreactie gepubliceerd. Deze kan [hier](#) gelezen worden.

Lessen uit het Verenigd Koninkrijk

Het VK gebruikt hybride beschermingsbevelen tegen gedwongen huwelijken en vrouwelijke genitale verminking, die civiel van aard zijn maar strafrechtelijk worden gehandhaafd bij overtreding. Dat betekent dat een schending direct kan leiden tot strafrechtelijke vervolging en zelfs een gevangenisstraf tot vijf jaar. Zoiets kennen we in Nederland niet; de civiele rechter is in Nederland bevoegd om beschermingsbevelen uit te vaardigen, maar het is niet mogelijk om deze bij overtreding strafrechtelijk te handhaven.

De Britse aanpak blijkt effectief en wordt op grote schaal ingezet (duizenden gevallen per jaar). Slachtoffers staan werkelijk centraal: bevelen kunnen snel worden opgelegd, op basis van een lagere bewijslast en worden volledig afgestemd op de specifieke situatie. Daardoor is direct maatwerk mogelijk en kunnen slachtoffers vaak in hun eigen omgeving blijven wonen. Ook volwassenen worden expliciet beschermd, iets waarin Nederland momenteel tekortschiet. Bovendien is de aanvraagbevoegdheid breed; niet alleen slachtoffers, maar ook professionals en naasten kunnen actie ondernemen. Dat maakt het systeem toegankelijk en preventief sterk. Doordat overtreding strafbaar is, hebben de bevelen een duidelijke afschrikwekkende werking.

Britse *protection orders* bieden een antwoord op veel knelpunten in Nederland, waaronder onvoldoende bescherming van volwassenen, een tekort aan preventie en gebrek aan maatwerk. De concluderende aanbevelingen aan de Nederlandse overheid op basis van het onderzoek luiden daarom:

1. Voer een hybride beschermingsbevel in, naar het voorbeeld van de *protection orders* in het VK
2. Verbeter signalering, risico-inschatting en ketensamenwerking
3. Creëer een robuust kader van ondersteuning, bescherming en handhaving
4. Zoek verbinding en voorkom stigmatisering

3) Femicide en schadelijke praktijken

Door Paula van den Boom, Rosa Manus

Paula van den Boom bijdrage gaat over het effect van femicide op kinderen en de bredere problematiek van schadelijke praktijken. Aan de hand van enkele casusvoorbeelden laat zij zien hoe situaties die beginnen met psychisch partnergeweld kunnen escaleren tot femicide. Zij benadrukt dat in Nederland gemiddeld eens per acht dagen een vrouw door femicide wordt gedood, wat in vergelijking met andere landen een zorgwekkend hoog aantal is.

Kinderen die opgroeien in een situatie van huiselijk geweld worden vaak indirect slachtoffer van het geweld. Dit kan leiden tot een verstoorde veiligheidsbeleving, omdat zij leren gevaar als normaal te zien, en verhoogt het risico op intergenerationele overdracht van trauma. Daarnaast verliezen kinderen door femicide vaak meerdere belangrijke relaties, bijvoorbeeld wanneer de moeder wordt vermoord en de vader in de gevangenis belandt of zelfmoord pleegt. Dit veroorzaakt complexe rouw en schuldgevoelens, terwijl continuïteit van trauma kan leiden tot diverse emotionele en gedragsproblemen. Ook stigma en geheimhouding spelen een rol: kinderen voelen vaak dat ze niet over hun ervaringen mogen praten, wat leidt tot isolatie. Hulpverlening schiet bovendien tekort door lange wachtlijsten en een versnipperd aanbod van ondersteuning.

Kloof tussen beleid en praktijk

Hoewel femicide langzaam meer erkenning krijgt – bijvoorbeeld in het stembusakkoord om geweld tegen vrouwen aan te pakken, is de regie over de aanpak te versnipperd en is de signalering nog onvoldoende. Wijkteams en professionals moeten beter worden getraind om vroegtijdig “rode vlaggen” te herkennen en daarop in te springen. Bescherming kan beter worden gehandhaafd en er zijn meer plekken nodig in shelters. Daarnaast is preventie essentieel, waarbij ook mannen actief moeten worden betrokken. Dit begint al in de schoolbanken, waar kinderen moeten leren op een gezonde manier hun emoties te reguleren en relaties aan te gaan. Tot slot benadrukt Paula dat het belangrijk is om de focus breder te trekken dan femicide alleen en alle vormen van huiselijk en gendergerelateerd geweld en schadelijke praktijken explicieter in het beleid mee te nemen.

Discussie/vragen vanuit de zaal

Tijdens de Q&A vraagt een deelnemer uit het publiek naar de stand van zaken rond wetgeving tegen femicide. Zij verwijst naar een recente politieke bijeenkomst waarbij wordt gesteld dat GroenLinks-PvdA lobbyt voor nieuwe femicidewetgeving met een nationaal plan, en dat deze maatregelen inmiddels zijn doorgevoerd. Ook zou er een speciale hulplijn (116) voor vrouwen komen, naast enkele andere aangekondigde stappen. Zij vraagt in hoeverre het panel hiervan op de hoogte is, omdat dit niet terugkomt in de presentatie.

Paula van den Boom licht toe dat hulplijn 116 inderdaad wordt ontwikkeld vanuit de landelijke koepelorganisatie waar onder meer Rosa Manus deel van uitmaakt. Diezelfde organisatie lobbyt actief voor een nationaal plan. Volgens haar is er echter een groot verschil tussen wat er op papier staat en wat er in de praktijk al gebeurt. Juridische en praktische belemmeringen maken uitvoering namelijk ingewikkeld. Zo is het voor vrouwen moeilijk om bewijs te verzamelen en mag de politie door de AVG vaak geen informatie over plegers delen, wat het doen van aangifte bemoeilijkt. Daarnaast is er wel meer politieke aandacht voor femicide, maar blijft structurele financiering achter.

De deelnemer benadrukt dat er volgens haar wél wetgeving is aangenomen. Annemarie Middelburg reageert dat er op dit moment nog geen specifieke strafbaarstelling van femicide bestaat en dat de Universiteit Maastricht hier op dit moment onderzoek naar doet in opdracht van het WODC (zie [hier](#) voor meer info over het onderzoek).

Petra Snelders merkt op dat femicide inmiddels hoog op de agenda staat, maar dat uitvoering en financiering achterblijven. Daarbij wordt femicide vaak geïsoleerd benaderd en niet verbonden aan andere vormen van schadelijke praktijken, behalve wanneer het gaat om slachtoffers met een migratieachtergrond. Volgens haar is het essentieel om de onderliggende oorzaken en samenhang tussen verschillende vormen van geweld tegen vrouwen te erkennen. Een geïsoleerde focus op femicide leidt namelijk niet tot een effectieve aanpak. Marjan Wijers vult aan dat de manier waarop een probleem wordt geframed – al dan niet als cultureel probleem – direct bepaalt welke beleidsmaatregelen worden ontwikkeld.

Een deelnemer vraagt waarom psychisch geweld en intieme terreur zo moeilijk te bewijzen zijn. Vanuit zowel het panel als het publiek wordt toegelicht dat psychisch geweld moeilijk te definiëren en af te bakenen is, wat de bewijslast ingewikkeld maakt. Daarnaast vindt dit geweld

plaats binnen de privésfeer, waar weinig sociale controle is en de overheid traditioneel terughoudend is om in te grijpen.

Een deelnemer uit het publiek wijst op de economische positie van vrouwen. Veel vrouwen in Nederland werken parttime of hebben geen vast contract, waardoor zij financieel beperkt zelfstandig zijn en minder makkelijk weg kunnen bij een schadelijke of gewelddadige partner. Volgens deze deelnemer dragen werkgevers daarom ook verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld door sneller vaste contracten aan te bieden.

Paula van den Boom gaat hierop in en pleit voor een sterkere samenwerking met het bedrijfsleven. Werkgevers spelen volgens haar een belangrijke rol bij het versterken van de financiële positie van vrouwen en bij het signaleren van huiselijk of gendergerelateerd geweld onder werknemers. Dit is bovendien in hun eigen belang, omdat huiselijk geweld leidt tot ziekteverzuim en productiviteitsverlies.

Thematafels (15.30 – 16.15 uur)

Tijdens de thematafels zijn verschillende belangrijke inzichten naar voren gekomen rondom de aanpak van schadelijke praktijken en de bescherming van slachtoffers.

1. Preventie en bewustwording

Het eerste thema richt zich op het voorkomen van geweld door de onderliggende oorzaken aan te pakken. Er wordt vastgesteld dat er op dit gebied nog veel ontbreekt: er is geen structurele, integrale aanpak, onvoldoende financiële middelen en een tekort aan expertise. Ook ontbreekt de systematische inbreng van stakeholders en slachtoffers.

De aanbeveling is om voor elke vorm van schadelijke praktijk een specifieke aanpak te ontwikkelen, waarbij deze afzonderlijke aanpakken onderling goed gecoördineerd worden binnen een overkoepelend kader. De aanpak mag zich dus niet beperken tot femicide, maar moet alle vormen van schadelijke praktijken omvatten.

2. Vroegsignalering, meldsystemen en hulpverlening

Het tweede thema benadrukt het belang van vroegtijdige herkenning en directe ondersteuning van slachtoffers. Belangrijke knelpunten zijn het gebrek aan relevante kennis en de handelingsverlegenheid bij professionals. Opgedane kennis gaat vaak snel weer verloren door het hoge verloop van medewerkers binnen organisaties. Verder wordt opgemerkt dat de AVG en privacywetgeving belemmerend werken bij de samenwerking met anderen.

Oplossingen liggen in het vergroten van kennis en bewustwording, onder meer door professionals regelmatig te trainen en door gerichte campagnes die ook de doelgroepen zelf bereiken. Daarnaast is meer effectieve samenwerking tussen beroepsgroepen nodig, met nadruk op interdisciplinaire overleggen en netwerkbijeenkomsten om kennis en expertise over verschillende schadelijke praktijken te bundelen. Er wordt voorgesteld om professionals fysiek bijeen te brengen, naar het voorbeeld van de Veiligheidshuizen.

3. Strafrecht, bescherming en veiligheid

Het derde thema behandelt de bescherming van slachtoffers en de aanpak van daders. Het huidige strafrecht blijkt niet altijd effectief: het is vaak ontoegankelijk voor slachtoffers en de bewijslast ligt hoog. Zo is bijvoorbeeld huwelijksdwang strafbaar, maar is hiervoor nog nooit

iemand vervolgd in Nederland. Als oplossing wordt de hybride aanpak genoemd die Annemarie Middelburg in haar inleiding schetste, zoals in het Verenigd Koninkrijk, waarbij civielrechtelijke beschermingsbevelen worden gecombineerd met strafrechtelijke afschrikking. Daarnaast wordt benadrukt dat de verantwoordelijkheid voor het oplossen van de situatie niet bij het slachtoffer moet liggen; er moet ook aandacht zijn voor het gedrag van plegers door hen (verplicht) hulp aan te bieden om hun gedrag te veranderen. Het versterken van meldingsbereidheid onder professionals is essentieel, want veel professionals vermijden momenteel het onderwerp en handelen onvoldoende. Ook bij Veilig Thuis worden gevallen van schadelijke praktijken niet altijd (h)erkend. Tot slot wordt opgemerkt dat Veilig Thuis te veel discretionaire bevoegdheden heeft om te besluiten melding of aangifte te doen bij de politie.

4. Samenwerking, regie en beleid

Het vierde thema richt zich op het systemisch verbeteren van de aanpak. Een groot knelpunt is de versnippering van samenwerkingen: hulpverleners en organisaties kennen elkaar vaak niet, en het is onduidelijk wie welke rol in de keten vervult. Een mogelijke oplossing is het invoeren van accreditatie of een keurmerk voor lokale hulporganisaties, gekoppeld aan verplichtingen rondom training van hun personeel en samenwerking met andere relevante organisaties. Dit moet gepaard gaan met voldoende budget-allocatie vanuit de overheid om deze verbeteringen te realiseren.

Algemene conclusie thematafels

De deelnemers benadrukken dat meer structurele financiering noodzakelijk is, maar betere financiering alleen niet voldoende is om het probleem op te lossen. Investeren in een geïntegreerde, goed gecoördineerde aanpak levert op de lange termijn meer op, mede omdat de economische en maatschappelijke kosten van het niets doen – zoals uitval en zorgkosten van slachtoffers – veel hoger zijn.

Conclusie

De bijeenkomst heeft duidelijk gemaakt dat schadelijke praktijken een complex en wijdverbreid probleem vormen dat alle lagen van de samenleving raakt. Hoewel internationale kaders zoals het VN-Vrouwenverdrag en het Kinderrechtenverdrag duidelijke richtlijnen bieden, blijft de implementatie in Nederland op veel punten achter. Preventie, vroegsignalering, hulpverlening en bescherming van slachtoffers zijn nog onvoldoende geïntegreerd in de aanpak van gendergerelateerd geweld, en bestaande juridische instrumenten bieden vaak te weinig bescherming, vooral voor volwassenen.

Een effectieve aanpak vraagt om een samenhangende strategie waarin preventie en effectieve samenwerking centraal staan. Investeren in structurele financiering, deskundigheid en maatwerkinstrumenten is essentieel. Alleen door een goed gecoördineerde aanpak kan de bescherming van slachtoffers worden verbeterd en kunnen intergenerationele patronen van schadelijke praktijken worden doorbroken.